

*Ανταπόκριση από τη Βουδαπέστη
Η κατάσταση στην Ουγγαρία
και η προσπάθεια ανασυγκρότησης της Αριστεράς*

Στην Ουγγαρία κάνει τα πρώτα της βήματα μια Αριστερά, ακόμα ισχνή. Τον Απρίλιο του 1995 ιδρύθηκε το Συμβούλιο Συνεργασίας της Αριστεράς, το οποίο πρόσφατα δημοσίευσε μια προσού-

ρα 90 σελίδων, όπου γίνεται κριτική της σημερινής πολιτικής, και προτείνονται μέτρα για μια νέα πολιτική που θα υπηρετεί, ως ένα βαθμό, τα λαϊκά συμφέροντα. Δημοσιεύουμε σήμερα μια περίληψη αυτής της

μπροσούρας. Όπως θα διαπιστώσει ο αναγνώστης, τα προτεινόμενα μέτρα κάθε άλλο παρά τολμηρά μπρούν να χαρακτηρισθούν. Αποβλέπουν κυρίως σε μια πολιτική λιγότερο αντιλαϊκή, χωρίς να προτείνουν μια ριζική αλλαγή με σοσιαλιστική κατεύθυνση. Ο χαρακτήρας των μέτρων είναι ένδειξη του πόσο αδύναμη είναι ακόμα η Αριστερά της Ουγγαρίας και πόσο δύσκολος θα είναι ο δρόμος για την ανασυγκότσή της.

Για την καλύτερη πολιτική εκτίμηση της περίπτωσης της μπροσούρας, την οποία δημοσιεύουμε στη συνέχεια, κρίναμε σκόπιμο να δώσουμε μερικά χαρακτηριστικά στοιχεία για την κατάσταση στην Ουγγαρία.

Το 1994, ως γνωστόν, το Σοσιαλιστικό Κόμμα πέτυχε απόλυτη πλειοψηφία στις εκλογές και αυτό επειδή εμφανίστηκε ως ο κληρονόμος του άλλοτε Εργατικού Κόμματος. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα σήμερα διακηρύσσει ανοιχτά ότι θα οικοδομήσει τον καπιταλισμό και λαμβάνει δρακόντεια, αντιλαϊκά μέτρα, για να επιτύχει το στόχο του. Συνέπειες: Πτώση του βιοτικού επιπέδου: το 70% του πληθυσμού έχει ζημιώσει απ' αυτή την πολιτική. Το 35% βρίσκεται κάτω από το όριο φτώχειας. Ειδικά απελπιστική είναι η κατάσταση των 2,7 εκατομμυρίων συνταξιούχων. Ο πληθωρισμός ήταν περίπου 30%. Φέτος τρέχει προς το 20%. Η ανεργία είναι της τάξης του 12-13%. Και ενώ η κυβέρνηση συνεχίζει τη διάλυση των όποιων στοιχείων σοσιαλιστικής οικονομίας, τα συνδικάτα βρίσκονται υπό την επιρροή του Σοσιαλιστικού Κόμματος και η λαϊκή δυσαρέσκεια δεν παίρνει, επί του παρόντος, οργανωμένη μορφή. Η ανασυγκρότηση της Αριστεράς βρίσκεται στο πρώτο στάδιο, όπως φανερώνει το κείμενο που ακολουθεί.

Η Ουγγρική Αριστερά απαιτεί αλλαγή κατεύθυνσης στην οικονομική πολιτική

Στην Ουγγαρία βρισκόμαστε μπροστά σε μια βραδεία ανάκαμψη της Αριστεράς η οποία —απέναντι στη σημερινή σοσιαλφιλελεύθερη κυβέρνηση που έχει δεσμευτεί ανοιχτά για την οικοδόμηση του καπιταλισμού— αγωνίζεται για να ανακόψει την «αλλαγή του καθεστώτος» και να επιβάλει όρια στο νέο καπιταλισμό. Ένα Συμβούλιο Συνεργασίας της Αριστεράς (CCG) ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 1995 και υποστηρίζεται από είκοσι περίπου κόμματα και οργανώσεις της Αριστεράς. Το Μάρτιο αυτού του έτους το CCG δημοσίευσε ένα τόμο με τίτλο «Για μια ριζική αλλαγή της οικονομικής πολιτικής», όπου παρουσιάζει τις γενικές κατευθύνσεις μιας νέας οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, μιας εναλλακτικής λύσης της Αριστεράς.

Σύμφωνα με τις οργανώσεις που μετέχουν στο CCG και τα κείμενα που δημοσιεύονται σ' αυτή τη συλλογή, η ακραία φιλελεύθερη, μονεταριστική και περιοριστική οικονομική πολιτική της σημερινής κυβέρνησης, είναι ανίκανη να λύσει τα μακροοικονομικά προβλήματα της Ουγγαρίας, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που άπτονται του εμπορικού ισοζυγίου και του προϋπολογισμού, συμβάλλει, αντίθετα, στην εμβάθυνση της κρίσης. Η εξαθλίωση μεγάλων στρωμάτων του πληθυσμού, η πολιτική φτώχειας, της κυβέρνησης φρενάρουν την οικονομική ανάπτυξη από την πλευρά της κατανάλωσης, οδηγούν στην όξυνση των κοινωνικών εντάσεων και στη διαμόρφωση μιας γενικής κοινωνικής κρίσης. Στις συνθήκες αυτές, η άνοδος των δημαγωγικών δυνάμεων της άκρας δεξιάς αντιπροσωπεύει έναν πραγματικό κοινωνικό και πολιτικό κίνδυνο.

Στον τόμο που δημοσίευσε το Συμβούλιο, γνωστοί Ούγγροι οικονομολόγοι, όπως οι Κάρολυ, Λοράν, Σάντορ Κοπάτσου, Γκιόργι Ζακολγάι, Λάσλο Κεμένι, καθώς και κείμενα διαφόρων οργανώσεων της Αριστεράς (Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Ουγγαρίας, Συνασπισμός της Αριστεράς που λειτουργεί στο εσωτερικό του Σοσιαλιστικού Κόμματος, Εργατικό Κόμμα, Εθνικό Συμβούλιο των Συνδικάτων της Ουγγαρίας, Εναλλακτικός Σύνδεσμος της Αριστεράς, Δημοκρατική-Λαϊκή Ένωση των Εργαζομένων) ανασκευάζουν τον επίσημο ισχυρισμό κατά τον οποίο δεν υπάρχει εναλλακτική λύση απέναντι στη σημερινή υπέρ-φιλελεύθερη οικονομική πολιτική. Η Σύλλογή αποδικνύει λεπτομερειακά ότι υπάρχει μία συνεκτική οικονομική αντίληψη, καλώς επεξεργασμένη και θεμελιωμένη σε ένα πνεύμα της Αριστεράς, ικανή να υπηρετήσει τα συμφέροντα της πλειοψηφίας του πληθυσμού.

Η νέα οικονομική πολιτική η οποία διατυπώνεται σ' αυτά τα κείμενα, περιλαμβάνει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά και καθήκοντα:

— Η οικονομική πολιτική οφείλει να ευθυγραμμίζεται με τα γεγονότα —και όχι στα λόγια, όπως κάνει η διεύθυνση του Σοσιαλιστικού Κόμματος—, να στηρίζεται στις αξίες της Αριστεράς, στις σοσιαλδημοκρατικές, σοσιαλιστικές αξίες, στα πλαίσια των οποίων η κοινωνική πρόνοια οφείλει να παίζει θεμελιώδη ρόλο.

— Αντίθετα με την πολιτική της κυβέρνησης η οποία δίδει απόλυτη προτεραιότητα στη σταθεροποίηση, η σταθεροποίηση και η οικονομική ανάπτυξη δεν συνιστούν διαφορετικούς αποκλίνοντες προσανατολισμούς, αλλά διαδικασίες οι οποίες καθορίζονται αμοιβαία. Σύμφωνα με το γεγονός αυτό, ο τόνος πρέπει να δοθεί —σύμφωνα

με την πολιτική που προεικονίζει το Συμβούλιο Συνεργασίας της Αριστεράς— στις πραγματικές οικονομικές διεργασίες, στην παραγωγή πραγματικών αξιών, και όχι στις χρηματιστικές διαδικασίες.

— Σύμφωνα με το CCG, είναι δυνατόν να μειωθεί σύντομα ο ρυθμός του πληθωρισμού, περιορίζοντας, μεταξύ άλλων, τις δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού οι οποίες συνδέονται με την πληρωμή των τόκων του εσωτερικού δημόσιου χρέους. Μεσοπρόθεσμα είναι απόλυτα αναγκαίο να περιορισθούν ουσιαστικά τα ελλείμματα του εξωτερικού ισοζυγίου και των δημοσίων οικονομικών. Ο ισχυρισμός ότι το έλλειμμα του προϋπολογισμού οφείλεται στην «υπερκατανάλωση» στερείται οποιουδήποτε θεμελίου. Η εξάρθρωση αυτού που ονομάζεται μεγάλα συστήματα κατανομής (κοινωνικές ασφαλίσεις, υγεία, οικογενειακά επιδόματα, παιδεία, πολιτισμός, κ.λπ.) συνεπάγεται ζημιές που ξεπερνούν κατά πολύ τα κέρδη που θα μπορούσαν να υπάρξουν. Δεν είναι δυνατό να εξασφαλισθεί η ισορροπία του κρατικού προϋπολογισμού, παρά μόνον αν περιορισθούν οι επιβαρύνσεις από το χρέος και αν αυξηθούν τα έσοδα: η αύξηση της παραγωγής μπορεί να αποτελέσει το θεμέλιο γι' αυτό.

— Ένας από τους όρους οικονομικής ανάκαμψης είναι η αποτελεσματική άμυνα της εθνικής αγοράς, η οποία εγκαταλείφθηκε με τη φιλελευθεροποίηση στην απορρύθμιση που επιβλήθηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Παγκόσμια Τράπεζα. Παράλληλα, με την τόνωση των εξαγωγών, είναι απόλυτα εφικτό, στα πλαίσια των διεθνών συμβάσεων, να ρυθμιστούν οι εισαγωγές και να αντικατασταθούν, τουλάχιστον εν μέρει, από εθνικά προϊόντα.

— Είναι αναγκαίο να ανακόψουμε τη φυγή στο εξωτερικό των οικονομικών πό-

ρων της χώρας, τη διαφυγή κερδών και κεφαλαίων. Αντίθετα με την πολιτική της κυβέρνησης, η οποία αρνείται οποιαδήποτε διαπραγμάτευση του χρέους, είναι χρήσιμο να εξετασθούν σοβαρά οι δυνατές λύσεις για τη διευθέτηση του εξωτερικού χρέους (μείωση, κλιμάκωση κ.λπ.).

— Παρά το ότι η διαδικασία των ιδιωτικοποιήσεων έχει προχωρήσει, είναι ανάγκη να εξετασθούν σε βάθος οι ολέθριες τάσεις αυτής της διαδικασίας: η πρωτεριάότητα των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων του προϋπολογισμού (πληρωμή σε δολάρια), σε βάρος των μακροπρόθεσμων συμφερόντων της εθνικής οικονομίας: οι απώλειες της εθνικής κληρονομιάς εξαιτίας της διασπάθισης της σε ευτελείς τιμές, ειδικά προς όφελος του μεγάλου κεφαλαίου η απώλεια ενός σημαντικού ποσοστού θέσεων εργασίας κ.λπ.

— Για όλους αυτούς τους λόγους, κατά την Αριστερά, το κράτος οφείλει να διαδραματίσει έναν πολύ πιο αποφασιστικό ρόλο στην οικονομική και κοινωνική πολιτική. Έχουμε ανάγκη από μια πολιτική εκσυγχρονισμού της οικονομικής δομής, η οποία θα καθοριστεί από το κράτος, περιλαμβανόμενης και της επεξεργασίας των αντιλήψεων που αφορούν τον εκσυγχρονισμό της βιομηχανίας και της γεωργίας.

— Λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικές ιστορικο-κοινωνικές και περιφερειακές ιδιομορφίες, πρέπει κατά το CCG, να αξιοποιήσουμε την εμπειρία των ασιατικών χωρών που βρίσκονται στο δρόμο της εκβιομηχάνισης και της οικονομίας της σοσιαλιστικής αγοράς.

—Μια κεφαλαιώδης μέριμνα της νέας

οικονομικής πολιτικής πρέπει να είναι μια καλύτερη αξιοποίηση της εργατικής δύναμης, και ιδιαίτερα των πνευματικών δυνατοτήτων του πληθυσμού, η μείωση του ποσοστού ανεργίας και του κοινωνικού κόστους το οποίο αντιπροσωπεύει. Ένα σύστημα παιδείας υψηλού επιπέδου, το οποίο θα επιχορηγείται από το κράτος, αποτελεί έναν από τους αναγκαίους όρους της ανταγωνιστικότητάς μας σε διεθνή κλίμακα.

— Τα διεθνή δεδομένα υποδηλώνουν ότι μια σχετικά ίση κατανομή των εισοδημάτων συνιστά έναν από τους σημαντικούς όρους για τον οικονομικό πλούτο μιας χώρας. Είναι αναγκαίο να ενισχυθεί ένα σύστημα επιβολής συμμετοχής στα δημόσια έξοδα το οποίο θα αντανakλούσε καλύτερα τις διαφορές εισοδημάτων.

— Η νέα οικονομική πολιτική πρέπει να θεμελιωθεί —κατά την άποψη της Αριστεράς— στην ευρεία υποστήριξη της κοινωνίας και σε διαδικασίες πραγματικής συμφιλίωσης των διαφόρων συμφερόντων.

— Η δημιουργική δύναμη του συγγραφικού πληθυσμού περιλαμβάνει ακόμα σημαντικά αποθέματα. Τα αποθέματα αυτά δεν μπορούν να κινητοποιηθούν παρά μόνο στην περίπτωση όπου η οικονομική πολιτική θα αποκοπεί από τη σημερινή μονόπλευρη, συχνά απάνθρωπη πρακτική της και θα ευθυγραμμιστεί συνειδητά σε ουμανιστικούς στόχους: οφείλει να εξασφαλίσει τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα του πληθυσμού και ειδικά να εξασφαλίσει μια σχετική σιγουριά των εργατών και των συνταξιούχων, να ανακόψει την υποβάθμιση της διανοητικής και υγιεινής κατάστασης του συγγραφικού πληθυσμού.